

<https://doi.org/10.70728/b.series.fil.v08.i07.141>

FARG‘ONA VILOYATI TOPONIMIYASIDA TARIXIY INDIKATOR VA TOPOFORMANTLARNING FUNKSIONAL-SEMANTIK TAHLILI

Shukurov Rahmatillo Mirzatillayevich

Andijon davlat chet tillari instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Maqolada Farg‘ona viloyati toponimiyasining struktur-derivatsion tuzilishi, toponimik indikatorlar va topoformantlarning funksional-semantik xususiyatlari tahlil qilinadi. Hudud toponimiyasining 55 foizini sodda toponimlar tashkil etishi, qo‘shma toponimlarning esa 73 foizi indikatorli nomlar ekanligi aniqlandi. Toponimik indikatorlar sakkiz turga ajratilib, miqdoriy ko‘rsatkichlari belgilandi. Topoformantlar oltita leksik-semantik guruhga ajratilib, ularning sinxronik-diaxronik holati va produktivlik darajasi aniqlandi: -obod va -ariq formantlari barcha davrlarda yuqori produktivligini saqlagan, -kent formanti esa to‘liq noproductiv holatga o‘tgan.

Kalit so‘zlar: toponimik indikator, topoformant, derivatsion qolip, onomastik konversiya, transonimizatsiya, produktivlik, sinxroniya, diaxroniya, denotativ va konnotativ qatlam.

Аннотация. В статье анализируются структурно-derivационное строение топонимии Ферганской области, функционально-семантические особенности топонимических индикаторов и топоформантов. Установлено, что 55% топонимии региона составляют простые топонимы, а 73% сложных топонимов являются индикаторными. Определены синхронно-диахронный статус и степен продуктивности топоформантов: форманты -обод и -арик сохраняли высокую продуктивность во все периоды, тогда как формант -кент перешёл в состояние полной непродуктивности.

Ключевые слова: топонимический индикатор, топоформант, деривационная модель, ономастическая конверсия, трансонимизация, продуктивность, синхрония, диахрония.

Abstract. The article analyses the structural-derivational organisation of the toponymy of the Fergana region and the functional-semantic properties of toponymic indicators and topoformants. Simple toponyms account for 55% of the regional toponymy, while 73% of compound toponyms are indicator-based. The synchronic-diachronic status and productivity of topoformants are established: -obod and -ariq retained high productivity across all periods, whereas -kent has become entirely unproductive.

Keywords: *toponymic indicator, topoformant, derivational model, onomastic conversion, transonymisation, productivity, synchrony, diachrony.*

KIRISH

Zamonaviy tilshunoslikda toponimik birliklar faqat nominativ vosita sifatida emas, balki lingvomadaniy va diskursiv indikator sifatida ham talqin qilinadi²⁹⁴. Toponimlarni morfologik-derivatsion jihatdan o‘rganish onomastikada ustuvor yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Topoformantlar muayyan hudud aholisi tomonidan keng qo‘llaniladigan va avloddan avlodga o‘tib kelayotgan tipologik qoliplarni o‘zida mujassamlashtiradi²⁹⁵. Aholi bir hududdan ikkinchisiga ko‘chib o‘tganda, o‘ziga tanish nomatipologik sxemalarni yangi joyda ham qo‘llashi nominatsion an‘analarning uzviyligini ta‘minlaydi va migratsiya jarayonlarini tilda kuzatish imkonini beradi.

Toponimlarning tuzilishiga ko‘ra turlari G.I.Donidze, G.E.Kornilov, E.M.Murzayev, Z.Do‘simov, T.Nafasov, S.Qorayev, N.Oxunov, N.Uluqov ishlarida tadqiq etilgan, biroq yagona tasniflash tizimi shakllanmagan. G.E.Kornilov turkiy toponimlarni geografik terminlardan iborat, atributiv sintagmadan iborat va ellips nomlarga ajratsa, G.I.Donidze ularni bir so‘zli va ko‘p so‘zli guruhlariga bo‘ladi²⁹⁶; T.Nafasov esa grammatik tuzilishiga ko‘ra uch turni farqlaydi²⁹⁷. Maqolaning maqsadi Farg‘ona viloyati joy nomlari asosida toponimlarning struktur-derivatsion tasnifini takomillashtirish, toponimik indikatorlarning turlari va miqdoriy ko‘rsatkichlarini aniqlash hamda topoformantlarning produktivlik darajasini sinxronik va diaxronik o‘lchamda belgilashdan iborat.

MATERIALLAR VA METODLAR

Tadqiqot materialini Farg‘ona vodiysi, xususan, Farg‘ona viloyati hududidagi sodda va qo‘shma tarkibli joy nomlari, mahalla fuqarolar yig‘inlari nomlari hamda tarixiy manbalarda qayd etilgan toponimlar tashkil etadi. Har bir birlik uchun hududiy mansublik ko‘rsatkichi belgilangan. Ishda struktur-derivatsion tahlil, komponent tahlili, sinxronik-diaxronik tavsif, statistik hisob va qiyosiy-tipologik metodlardan foydalanildi. Tasniflashda N.Uluqovning “gidronimlarni til birligi ekanligini hisobga olgan holda, ularning tuzilishiga ko‘ra tasnifi so‘zlarning tuzilishiga ko‘ra tasnifidan farqlanmasligi lozim” degan metodologik qoidasi asos qilib olindi²⁹⁸.

Produktivlikni baholashda ikki mezon qo‘llanildi: *miqdoriy ko‘rsatkich* (formantli nomlar soni) va *davriy ko‘rsatkich* (formantning qaysi tarixiy davrlarda yangi nomlar yasashda ishtirok etganligi). Birinchisi sinxronik holatni, ikkinchisi diaxronik aspektni

²⁹⁴Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – Москва: Наука, 1973. – С. 15, 48.

²⁹⁵Qorayev S. Toponimika. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2006. – B. 31.

²⁹⁶Корнилов Г.Е. О типах топонимов в агглютинативных языках // Вопросы языкознания. – 1967. – №4. – С. 121–123; Донидзе Г.И. О грамматической характеристике тюркских топонимов // Ономастика Поволжья. – Горький, 1971. – С. 122.

²⁹⁷Нафасов Т. Жанубий Ўзбекистон топонимиясининг этнолингвистик анализи. – Тошкент, 1985. – Б. 19.

²⁹⁸Улуқов Н. Ўзбек тили гидронимларининг тарихий-лисоний тадқиқи. – Тошкент: Фан, 2008. – Б. 178.

_____ **Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar 2026-yil 7-son** _____ **B seriya**
 tavsiflaydi. Ikkalasini birgalikda tahlil qilish formantning o‘tmishdagi va hozirgi
 produktivligini aniq baholash imkonini beradi.

NATIJALAR

1. Toponimlarning struktur-derivatsion tasnifi.

Hudud toponimiyasining 55 foizini sodda toponimlar tashkil qiladi. Bu ko‘rsatkich ko‘plab qo‘shma tarkibli tarixiy nomlarning hozirda ma‘nosi unutilib, sodda toponim sifatida qaralishi bilan izohlanadi²⁹⁹. Ta‘kidlash joizki, Qo‘g‘oli, Ko‘mirchi, Kosibchilik kabi nomlar tarkibidagi *-li*, *-chi*, *-chilik* formantlari toponim yasovchi emas, chunki bu affiksalar so‘z toponimik nomga aylanishidan oldin qo‘shilgan. Demak, bunday nomlar affiksatsiya usulida emas, A.V.Superanskaya ta‘kidlaganidek, *onomastik konversiya* usulida yasalgan nol ko‘rsatkichli birliklardir³⁰⁰. Ichki konversiya asosidagi yasallishlarga nisbatan N.Uluqov *transonimizatsiya* terminini qo‘llashni taklif etadi³⁰¹.

1-jadval

Farg‘ona vodiysi toponimlarining struktur-derivatsion tasnifi

Struktur tur	Yasalish usuli	Ulushi	Misollar
Sodda tub toponimlar	onomastik konversiya (tashqi va ichki), nol ko‘rsatkichli yasalish	sodda toponimlar jami 55%	Farg‘ona, Chimyon, Qipchoq, Sho‘r, Archa; Ipakchi, Bolalik, Miltiqsoz
Sodda yasama toponimlar	affiksatsiya: <i>-i</i> , <i>-lik</i> , <i>-chi</i> , <i>-cha</i> , <i>-ma</i> , <i>-iya</i>	kam miqdorda	Qashqari, Qashqarlik, Do‘rmoncha, Naymancha, Ko‘tarma, Qayirma, Yuziya
Ikki asosli qo‘shma toponimlar	sintaktik (kompozitsiya) usul	qo‘shma nomlarning asosiy qismi	Oltiariq, Sobirtepa, Xo‘jaqo‘rg‘on, Oydinbuloq, Uchariq, Yangiobod
Murakkab toponimlar	ikki asosli nomga funksional indikator qo‘shilishi	nisbatan kam	Yuqori Xo‘ja Hasan, Baland Yangiqo‘rg‘on, Kichik Amirobod, Yuqori Oqariqobod
Birikma shaklidagi neotoponimlar	sintaktik birikma	yangi qatlam	Buyuk ipak yo‘li, Cho‘lpon 100 yilligi

Qo‘shma toponimlar asosan ettita qolipda yasaladi: *ot + ot* (Shakarqishloq, Xo‘jaqo‘rg‘on, Quvasoy), *sifat + ot* (Kattabuloq, Oqariq, Eskiarab), *son + ot* (“uch” bilan 20 dan ortiq, “besh” va “ming” bilan 10 dan ortiq nom: Uchariq, Beshtarak, Mingchinor, Qirq ketmon), *ot + -obod* (200 dan ziyod nom: Sohilobod, Xamzaobod, Qipchoqobod), *ot + fe‘l* (Soykeldi, Toshkesar, Tongotar), *fe‘l + ot* (Qaynarbuloq, Kuyganyor) va *izofali*

²⁹⁹Дўсимов З. Хоразм топонимлари. – Тошкент: Фан, 1985. – Б. 19–20, 47–48, 74–75.

³⁰⁰Суперанская А.В. Структура имени собственного: фонология и морфология. – Москва: Наука, 1969. – С. 92–93.

³⁰¹Улуков Н. Наманган вилояти гидронимиясида ономастик конверсия ва трансонимизация // Ўзбек тили ва адабиёти. – 2007. – №5. – Б. 73–74.

Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar 2026-yil 7-son **B seriya**

birikma (50 dan ortiq nom: Bog‘i Eram, Obihayot; Cho‘liguliston, Devayron < Dehi vayron, Bog‘ishamol). Tadqiqotchi Yu.Ne‘matova ham Namangan oykonimiyasida ot + obod modelining eng keng tarqalganligini qayd etgan³⁰².

2. Toponimik indikatorlarning turlari va miqdoriy ko‘rsatkichlari.

Toponimik indikatorlar toponimning qaysi ob‘ekt nomi ekanligini aniqlab kelishi, qo‘shma toponimning ikkinchi tarkibiy qismida qatnashishi va toponimik so‘z yasash tizimida faol ishtirok etishi bilan xarakterlanadi³⁰³. Ushbu tushuncha, dastlab, bevosita toponimiyaga tatbiq etilgani bois toponimik indikator ma’nosida keng tarqalgan³⁰⁴. Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, o‘rganilgan qo‘shma toponimlarning 73 foizini indikatorli toponimlar tashkil qiladi (2-jadval).

2-jadval

Toponimik indikatorlarning turlari va miqdoriy ko‘rsatkichlari

Indikator turi	Tarkibiy birliklar	Miqdoriy ko‘rsatkich	Misollar
Oykonimik	qishloq, qo‘rg‘on, ravot, mahalla, ko‘cha, ovul, shahar, guzar, obod, kapa	500 ga yaqin nom (eng katta guruh)	Yangiqishloq, Xo‘jaqo‘rg‘on, Boymahalla, Oqravot, Yangishahar, Amirobod, Qaymoqli guzar, Beshkapa
Gidronimik (suv ob‘ektlari)	daryo, ariq, soy, buloq, chashma, ko‘l, quduq, hovuz, suv	faqat “ariq” bilan 50 dan ortiq nom	Oydinbuloq, Achchiqko‘l, Uchquduq, Sho‘rsuv, Oltiariq, Toshariq
Gidronimik (suv inshootlari)	ko‘prik, to‘g‘on	20 ga yaqin nom	Taxtakoprik, G‘ishtkoprik, Uchkoprik, Qumto‘g‘on
Oronimik	tepa, tosh, tog‘/tov, yor//jar, do‘ng, qum; arxaik yozi, tuz	“tepa” 80 dan ortiq nomda indikator vazifasida	Shahartepa, Oqtepa, Oqjar, Polvontosh, Bo‘riqum; Qizilyozi, Sarto‘z
Agroonimik	yer, to‘qay, qo‘riq, chek	“chek” bilan 50 dan ortiq nom	Chek Jaloer, Chek Nasriddin, Sho‘roqer, O‘rtato‘qay, Pastki Qo‘riq
Funksional	eski – yangi; yuqori, quyi, baland, o‘rta; katta – kichik	murakkab toponimlar yasashida etakchi	Yangiarab, Eskiarab, Yuqori Avazboy, Pastki Buloqboshi, Katta boybucha, Kichik Aravon

³⁰²Неъматова Ю. Наманган вилояти ойконимларининг тарихий-лисоний тадқиқи: PhD дисс. – Фарғона, 2018. – Б. 128.

³⁰³Бегматов Э., Улуков Н. Ўзбек ономастикаси терминларининг изоҳли луғати. – Наманган, 2006. – Б. 34; Охунов Н. Ўзбекистон топонимияси. – Қўқон, 2005. – Б. 72.

³⁰⁴Дўсимов З. Топонимик индикаторлар // Ўзбек тили ва адабиёти. – 1972. – №5. – Б. 71–74.

Indikator turi	Tarkibiy birliklar	Miqdoriy ko‘rsatkich	Misollar
Nekronimik va drimonimik	mozor; bog‘	miqdor jihatdan sezilarli	Arabmozor, Yormozor; O‘rmonbog‘, Avg‘onbog‘
Urbanonimik	masjid//machit, bozor	miqdor jihatdan sezilarli	G‘ishtli masjid, Yog‘bozori, Jumabozor, Maydonbozor

Alohida ta’kidlash joizki, ayrim tadqiqotlarda formant yoki funksional indikator sifatida talqin etilgan *obod* leksemasini³⁰⁵ toponimlar tarkibida juda faol qo‘llanishi va “qishloq”, “aholi punkti” ma’nolarini ifodalashiga asoslanib, oykonimik indikator tarzida baholash maqsadga muvofiqdir. Funksional indikatorlarda esa nisbiylik tamoyili amal qiladi: *katta* – *kichik*, *eski* – *yangi*, *yuqori* – *quyi* juftliklari binar va trinar oppozitsiya hodisasini yuzaga keltiradi³⁰⁶.

3. Topoformantlarning semantik guruhlar va produktivligi.

Topoformantlar leksik-semantik jihatdan olti guruhga ajratildi: *gidronimik* (-soy, -buloq, -ariq, -ko‘l, -hovuz, -su: Qorasoy, Sovurbuloq, Oqariq, Achchiqko‘l); *oronimik* (-tepa: Surxtepa, Qoratepa, Qumtepa); *mudofaa-me‘moriy* (-qo‘rg‘on, -qal’a: Yangiqo‘rg‘on, Oqqo‘rg‘on, Qal’acha); *fitonimik* (-zor, -bog‘, -bo‘ston: Lolazor, Uzumzor, Urganjibog‘); *kasb-hunar* (-lik, -chi: Misgarlik, Degrezlik, Ipakchi); *oykonimik* (-obod: Yangiobod, Mirzaobod, Fayzobod). Ularning produktivlik darajasi 3-jadvalda umumlashtirilgan.

3-jadval

Topoformantlarning produktivlik darajasi (sinxronik va diaxronik o‘lchamda)

Produktivlik darajasi	Formantlar	Sinxronik holat	Diaxronik holat
Yuqori produktiv	-obod, -ariq	faol; yangi nomlar yasashda ishtirok etadi	X asrdan XXI asrgacha uzluksiz produktiv
O‘rta produktiv	-tepa, -soy, -buloq, -zor	qisman faol; ma’nosi til ongida shaffof	asosan XVII–XX asrlar bilan bog‘liq
Diaxronik produktiv, sinxronik nofaol	-qo‘rg‘on, -qal’a	yangi nomlar yasashda ishtirok etmaydi	o‘rta asrlarda juda produktiv; XIX asrdan keskin pasaygan
Past produktiv	-langar, -xona, -guzar	nominatsiya amaliyotida deyarli ishlatilmaydi	tasavvuf va shahar hunarmandchiligi davrida produktiv

³⁰⁶Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – Москва, 1978. – С. 40.

Produktivlik darajasi	Formantlar	Sinxronik holat	Diaxronik holat
Noproduktiv	-kent	mustaqil leksema sifatida iste‘moldan chiqqan	yangi davr nomlarida uchramaydi; faqat tarixiy toponimlarda saqlangan

-obod formantining produktivligi diaxronik jihatdan uch bosqichda kuzatiladi: X–XV asrlarda u hukmdorlar va yirik er egalari nomlari bilan birikkan (Sultonobod, Amirobod); XVI–XIX asrlarda sifat va kasbiy tushunchalar bilan qo‘llana boshlagan (Xurramobod, Dehqonobod); XX–XXI asrlarda esa mafkuraviy nominatsiya vositasiga aylangan (Mehnatobod, Yangiobod). -*ariq* formantining produktivligi bevosita vodiyni irrigatsiya madaniyati bilan bog‘liq: har yangi ariq yoki kanal paydo bo‘lishi bilan unga nom berish zarurati tug‘ilgan. Alohida derivatsion hodisa sifatida *Qipchoqariq* nomini ko‘rsatish mumkin: bu nom etnonim + gidronimik topoformant modelida qurilgan bo‘lib, bitta formant etnik va geografik ma‘lumotni bir vaqtda ifodalay olishini ko‘rsatadi.

MUHOKAMA

Natijalar toponimik derivatsiyaning ikki muhim qonuniyatini ochib beradi. Birinchisi – formant va asos rollarining almashinuvi. Buloqboshi, Tepaboshi, Tapaosti tipidagi nomlarda topoformantning o‘zi yangi nomning asosiga aylanadi; bu hodisa gidronimik va oronimik qatlamlarda bir xil tarzda kuzatilishi uning o‘zbek onomastik derivatsiyasining umumiy qonuniyati ekanligini tasdiqlaydi.

Ikkinchi qonuniyat – produktivlikning ijtimoiy-tarixiy shartlanganligi. Formantning faolligi tilning ichki imkoniyatlaridan emas, balki uning denotati bo‘lgan moddiy voqelikning mavjudligidan kelib chiqadi. -qo‘rg‘on formanti o‘rta asrlarda mudofaa me‘morchiligi faol bo‘lgan davrda juda produktiv bo‘lgan, biroq XIX asrdan harbiy-me‘moriy funksiyaning yo‘qolishi bilan produktivligi keskin pasaygan; aksincha, -ariq formanti irrigatsiya tizimi bugun ham amal qilayotgani bois faolligini saqlab kelmoqda. Demak, topoformant produktivligi jamiyatning moddiy madaniyati holatini bilvosita aks ettiruvchi lisoniy ko‘rsatkich vazifasini bajaradi.

-tepa formantining ko‘p qatlamlilik alohida nazariy qiziqish uyg‘otadi: O‘rta Osiyoda har bir yangi qurilish qatlami avvalgisi ustiga ko‘tarilgani bois tabiiy tepalik bilan sun‘iy arxeologik qatlam o‘rtasidagi chegara yo‘qolgan va formant geografik hamda arxeologik semantikani birlashtirgan. Sh.Safarov va N.Mahmudov ta’kidlaganidek, joy nomlari xalqning tarixiy tajribasi va madaniy xotirasini aks ettiruvchi lingvomadaniy belgilardir³⁰⁷. Semantik jihatdan esa denotativ va konnotativ qatlamlar dinamik munosabatda bo‘lib, vaqt o‘tishi bilan konnotativ qatlam etakchi o‘ringa chiqishi mumkin: hozirgi kunda -kent

³⁰⁷Сафаров Ш. Прагмалингвистика. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2008. – Б. 115; Махмудов Н. Топонимика ва миллий тил маданияти. – Тошкент, 2012. – Б. 74.

_____ **Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar 2026-yil 7-son** _____ *B seriya*
formantini eshitgan kishi avvalo “shahar” ma’nosini emas, “qadimiy, tarixiy shahar”
assotsiatsiyasini his qiladi³⁰⁸.

XULOSA

Hudud toponimiyasining 55 foizini sodda toponimlar tashkil qiladi. Qo‘g‘ali, Axtachi, Ko‘nchilik tipidagi nomlar affiksatsiya emas, onomastik konversiya usulida yasalgan nol ko‘rsatkichli birliklar sifatida talqin qilinishi lozim. Qo‘shma toponimlarning 73 foizi indikatorli nomlardan iborat. Indikatorlar sakkiz turga ajratilib, miqdoriy ko‘rsatkichlari aniqlandi: oykonimik indikatorlar bilan 500 ga yaqin, “ariq” bilan 50 dan ortiq, “tepa” bilan 80 dan ortiq, “chek” bilan 50 dan ortiq, “ko‘prik” bilan 20 ga yaqin nom yasalgan. Toponimlar tarkibida juda faol qo‘llanishi va “qishloq”, “aholi punkti” ma’nolarini ifodalashiga asoslanib, obod leksemasini oykonimik indikator sifatida baholash maqsadga muvofiqdir; u bilan yasalgan nomlar 200 dan ziyodni tashkil etadi. Produktivlik tahlili quyidagi tabaqalanishni ko‘rsatdi: -obod va -ariq barcha davrlarda yuqori produktiv; -tepa, -soy, -buloq, -zor o‘rta darajada; -qo‘rg‘on diaxronik jihatdan yuqori, sinxronik jihatdan nolga yaqin; -langar, -xona, -guzar past produktiv; -kent esa to‘liq noproduktiv holatga o‘tgan. Onomastik derivatsiyada formant va asos rollarining almashinuvi hamda produktivlikning ijtimoiy-tarixiy shartlanganligi umumiy qonuniyat sifatida aniqlandi. Tarixiy indikator va topoformantlar nominativ, informativ, diskursiv, lingvomadaniy va differensial funksiyalarni bajarib, denotativ va konnotativ semantik qatlamlarni o‘zida mujassam etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Арутюнова Н.Д. Язык и культура: лингвокультурологический аспект. – Москва: Наука, 1999. – 214 с.
2. Бегматов Э., Улуков Н. Ўзбек ономастикаси терминларининг изоҳли луғати. – Наманган, 2006. – 172 б.
3. Донидзе Г.И. О грамматической характеристике тюркских топонимов // Ономастика Поволжья. – Горкий, 1971. – С. 120–125.
4. Дўсимов З. Топонимик индикаторлар // Ўзбек тили ва адабиёти. – 1972. – №5. – Б. 71–74.
5. Дўсимов З. Хоразм топонимлари. – Тошкент: Фан, 1985. – 128 б.
6. Корнилов Г.Е. О типах топонимов в агглютинативных языках // Вопросы языкознания. – 1967. – №4. – С. 121–123.
7. Маҳмудов Н. Топонимика ва миллий тил маданияти. – Тошкент: Ўзбекистон Фанлар академияси, 2012. – 148 б.
8. Нафасов Т. Жанубий Ўзбекистон топонимиясининг этнолингвистик анализи. – Тошкент: Фан, 1985. – 160 б.

³⁰⁸Арутюнова Н.Д. Язык и культура: лингвокультурологический аспект. – Москва: Наука, 1999. – С. 214.

9. Неъматова Ю. Наманган вилояти ойконимларининг тарихий-лисоний тадқиқи: ПхД дисс. – Фарғона, 2018. – 148 б.
10. Охунов Н. Ўзбекистон топонимияси. – Қўқон, 2005. – 168 б.
11. Подолская Н.В. Словар русской ономастической терминологии. – Москва: Наука, 1978. – 198 с.
12. Сафаров Ш. Прагмалингвистика. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2008. – 300 б.
13. Суперанская А.В. Структура имени собственного: фонология и морфология. – Москва: Наука, 1969. – 207 с.
14. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – Москва: Наука, 1973. – 366 с.
15. Улуков Н. Ўзбек тили гидронимларининг тарихий-лисоний тадқиқи. – Тошкент: Фан, 2008. – 208 б.
16. Qorayev S. Toponimika. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2006. – 320 b.